

אברהם דוריין וחוה אלפרשטיין הם גיבורי הסרט שנכתב ובוים בידי יוסף קרומוגוד.

הסרטה בישראל

מאת יוסף קרומוגוד

תח המתמיה, למתיחות המצינית את החיים בישראל והנותנת להם גוון מיוחד במינו. הבעיות המדיניות אותנו הן יש גות, אולם הפתרונות חדשים, המדינה הקטנה הזאת מצביעה בגאווה על תל-אביב, שצמחה מחולות הים והפורצת מגבולותיה הודות ליוזמה פרטית מלאה מרץ. היא מצביעה בגאווה על הקי-בוצים הרבים, הצורה הטובה ביותר של התיישבות קולקטיבית. תל-אביב והקיבוצים קיימים זו בצד אלה. ובין שתי הדוגמאות הקיצוניות הללו תמצא ערים ועיירות המייצגות רעיונות ביניים מכל צבעי הקשת החברתית, והמשג-שגות תוך מאבק עקשני אך סורה ביניהם.

ולמרות הכל, בחור עודנו מתאהב בבחורה. אבל גם שם ישנו הבדל שהוא תוצאת השויון המחולט בין שני המי-נים. שויון זה הושג על ידי הגברת העבודה במעמקי תעלת ההשקאה, במ-כת המכוש, בעבודה חלוצית על הקרקע. שויון זה בולט בשינוי ערכים במצב המשפחה, שהוא, במקומות רבים, אח-ריותה של החברה כולה. הרי לכם „רומאנס“, עם „עוקץ“.

אפשרויות

וישנה גם קומדיה — מסוג עמוק ביותר, כשאתה מסתכל בעם שסבל אי-מות מעודף של לאומנות ובירוקרטיה ומשטרה, והנה הוא מקים לעצמו אומה ובירוקרטים ושוטרים משלו. וישנה שם מהדורה חדשה של המעשיה הנושנה על מזרח ומערב הנפגשים, למרות הנבואה שלא ייפגשו לעולם, על בסיס של שויון לא-קולו-ניאלי, בפעם הראשונה בהיסטוריה. ויש שם — אך אולי מוטב להעיר עוד משהו מבלי להאריך ברשימה.

הסרטים שייעשו בישראל יהיו בעי-קר על עצמנו. העלילות המושכות אותנו ביותר, הבעיות המענינות אותנו ביו-תר קיימות שם, והן מתפתחות ונס-תרות בצורות שאנו מוצאים אותן חד-שות, מענינות ואמילו מועילות. ואין הדברים כה חזקים מן המציאות; בפעם האחרונה כשישבו לכתוב ביש-ראל יצירה על נושא עולמי, יצא ספר שהוא הנפוץ ביותר בכל הארצות ובכל הדורות.

יוסף קרומוגוד כתב וביים את הסרט הישראלי. המוצג עתה בניו-יורק. בקשר להצגת הבכור יח פרסם ב„ניו-יורק טיימס“ את המאמר הבא:

מחוך לעובדה שאין בה אולפנים, מעבדות, ציוד הקלטה הגון, מצלמות מקצועיות, ציוד תאורה שלם, מלאי סרט גלמי ובעלי מקצוע, ורק קומץ בתי קולנוע כדי להציג בהם את התו-צרת הגמורה, ישראל היא אחד המ-קומות המתאימים ביותר בעולם ליצור סרטים.

במדינה יש שלושה נתונים חשובים מאד למסריט: שמש לרוב, קרוב למי-ליון שחקנים והחשוב ביותר — נוש-אים להסרטה: ספריה בלתי כתובה של תסריטים על נושאים בוערים וכלל-עולמיים.

השמש מכה שם באותו מרץ שהכ-תה בדרום קליפורניה לפני שכוסתה בעשן בתי חרושת, והמסריט יכול לטר-בב מבוקר עד ערב תשעה חדשם בש-נה. הפקודה התג'יכית: „יהי אור“ עו-דנה גורמת לתאורה המספיקה בהחלט לתצלומי-חוף ללא הסוגה.

שחקנים רוב

בחלוקת תפקידים למסריט מבחר עצום: כמעט כל האוכלוסיה. היש-ראלי הצועד על חוף הירדן או ברחו-בות תל-אביב, בין אם יש מצלמה בקר-בתו או אין, חש עצמו כשחקן במחזה היסטורי רב מתה. הוא אישיות ציבו-רית, חלק מעלילה שהתקרבה אל שי-אה הדרמתי במשך חמש עשרה השנה האחרונות. בשנים אלו לא היו לו כמ-עט חיים פרטיים, לא במחנות הריכוז באירופה ולא בתוך החברה הגאה שצמחה בארץ ישראל. הוא היה כל העת על הבמה. הוא אינו נבעת מפני המ-צלמה. בעצם, הבעייה לעתים היא לר-סן קצת את התיאטרליות השופעת כשהוא עומד בפני המצלמה.

אולם המבחר העצום של „סיפורים“, הוא הדבר שצריך למשוך את יצרן הסרטים לישראל. לא משום שהמסיכות שם הן מוזרות, אכזריות או „יהו-דיות“, מה שמתרשח בישראל אינו שונה מן הקורה בקאנזאס-סיטי או בעיר קטנה בארצות הברית. ההבדל הוא שלמתרשח שם יש מה שאנו קור-אים לו באולפנים „עוקץ“... כונתי למ-

אורות וצללים...

מאת יוחנן שנער

פר בתי הקולנוע בעיר קטן ביותר והוא גורם לניצול מחפיר של הקהל. קצת התחרות בשטח זה רק תעודד את בע-לי האולמות לנהוג בנותני לחמם ביתר כבוד והתחשבות. אולם כשביט קולנוע זה עושה עז-מו ללעג ולקלס בפרסמו שהסרט הרא-שון המוצג על כדו („האיש השלישי“) הוא „ה טוב ביותר בעולם“, מר-כיח הדבר שהנהלה: א) לא ראתה את הסרט, או ב) סבורה שהקהל התל-אביבי חסר שכל לחלוטין. ביזמתו של מר קלינוב (האיש שהכ-ריו פעם באוני כותב הטורים הללו, שהוא חסיד גדול של הצנזורה על סרטים) נוסד (כך שמענו, מר קלינוב לא הזמין לאסיפת היסוד את העתונות) מועדון „הסרט הטוב“.

מועדונים כאלה מספרם כיום מגיע לעשרות אלפים — קיימים במדינות רבות בעולם. הם מראים לחבריהם סרטים ישנים שיש בהם ענין, סרטי חובבים, סרטים לא-מסחריים, כלומר כאלה שבעלי בתי הקולנוע סוברים שהם טובים מדי לקהל הרחב, וכן סרטים שהצנזורה לא הרשתה את הצגתם ברבים.

כמה מן המועדונים החשובים ביו-תר, ביחוד בלונדון ובפריז, נוסדו בש-נות העשרים כאשר צנזורה נואלה אס-רה את הצגתם של סרטים סובייטים של אייזנשטיין ופודובקין. מועדון, כגוף פרטי, מותר לו להציג גם סרטים שלא עברו צנזורה.

ואם מר קלינוב מקווה על ידי יסוד מועדון סרט בתל-אביב לכפר על עו-נותיה של הצנזורה הישראלית (שהוא, כפקיד משרד הפנים, מפקח עליה) — אנו מאחלים לו הצלחה מלאה.

ההתפתחות המהירה של הטלביזיה בארצות-הברית, מקום שם חלה התקר-מות עצומה בטלביזיה הצבעונית, וכן בצרפת, אנגליה וברית-המועצות, מעור-רות בעיות התייבות להדאיג גם אותנו. הטלביזיה שהיא, למעשה, קולנוע הטרקלין הפרטי, הבואה לירידה מסוי-מת בביקור בבתי הקולנוע באזורים העירוניים הגדולים בארצות-הברית. ירי-דה, שאינה ניכרת עדיין בגלל העליה המתמידה באוכלוסיה באותם אזורים ובגלל האיכות הרעה, ביחס, של הקלי-טה. התמונה המתקבלת במקלט היא עדיין מטושטשת ומכאיבה את העינים. אולם אין שמץ של ספק, שבעוד חד-שים לא רבים תהיה הקליטה צלולה ובהירה, ומסך הטלביזיה — גדול, ואז יקץ הקץ על אולמות-קולנוע רבים. ובעוד שנים אחדות תגיע הטלביזיה ארצה ותמלא את מקומם של שעשועים המוגנים רבים, אם לא לחלוטין, הרי בלי ספק במידה רבה.

וכאן תתעורר בעייה חמורה: מי ישלט בטלביזיה?

התשובה המזדקרת מיד היא: הממ-שלה, כיוון שהיא שלטת ברדיו. אנו קבלנו כמובן מאליו את המצב בשטח הרדיו, בו נטלה לעצמה הממ-שלה מונופולין ללא-סייג. התוצאה היא ש„קול ישראל“ הוא אחד משרותי הר-דיו המשעממים, הפרימיטיביים והמפג-רים ביותר בעולם, הן מבחינה טכנית, והן מבחינה אמנותית.

כוחה של הטלביזיה גדול לעין ערוך מזה של הרדיו. האם נרשה שגם בשטח זה יפעלו סקידים ממשלתיים חסרי יזמה וטעם?

בית קולנוע חדש נפתח בימים אלה בתל-אביב. זוהי בשורה משמחת; מס-

דורנרם אויביייה ב„האמלט“